TARTU ÜLIKOOL
1632

praxis | mõttekoda

Tervise Arengu Instituut

Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ja selle indikaatorite väljatöötamine

6.11.2026

Eesti tuleviku heaks

SOTSIAALMINISTEERIUM

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Projekt: **“Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ja selle indikaatorite väljatöötamine”**

SOTSIAALMINISTEERIUM

Esimene etapp kolmeaastasest uurimisprojektist: **„Valdkondade ülese laste heaolu andmepildi väljatöötamine Eestis (2025–2027)“**

Eesti tuleviku heaks

Eesti laste heaolu andmepildi kodulehte vaata: https://sm.ee/lapsed-ja-hoolekanne/lapsed-ja-pered/laste-heaolu-andmepilt

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ja selle indikaatorite väljatöötamine

Meie projekt

Valdkondadeülese laste heaolu näidikulaua õiguslike, andmehalduslike ja tehniliste rakenduslahenduste väljatöötamine ja lahenduste kuluanalüüs

Laste heaolu näidikulaua loomine (arendus)

Elukaare ülene heaolu mudel (I UAÜ)

Eestile kohane, inimese elukaart hõlmav, valdkondade ülene

Laste heaolu mudel (II UAÜ)

Eestile kohane, valdkondade ülene, laste heaolu sh riskirühmade heaolu kaardistav

Indikaatorite väljatöötamine ja mudeli sisustamine andmetega (III UAÜ)

andmetega sisustamine ja neist lähtuvate indikaatorite välja töötamine võimalikus ulatuses (KOV)

Oliver Nahkur
Projektijuht /analüütik andmeanalüütik

Kristi Asser
Kaasprojektijuht/ analüütik/ andmeanalüütik

Dagmar Kutsar
Analüütik

Kadi Saar
Kommunikatsioon ja kaasamine

Helika Saar
Laste heaolu / õiguste ekspert

Karin Streimann
Analüütik

Kenn Konstabel
Analüütik

Hede Sinisaar
Andmeanalüütik

Merilen Laurimäe
Andmeanalüütik

Hannela Teaste
Laste heaolu / õiguste ekspert

+ Markus Nopason

TARTU ÜLIKOOL 1632

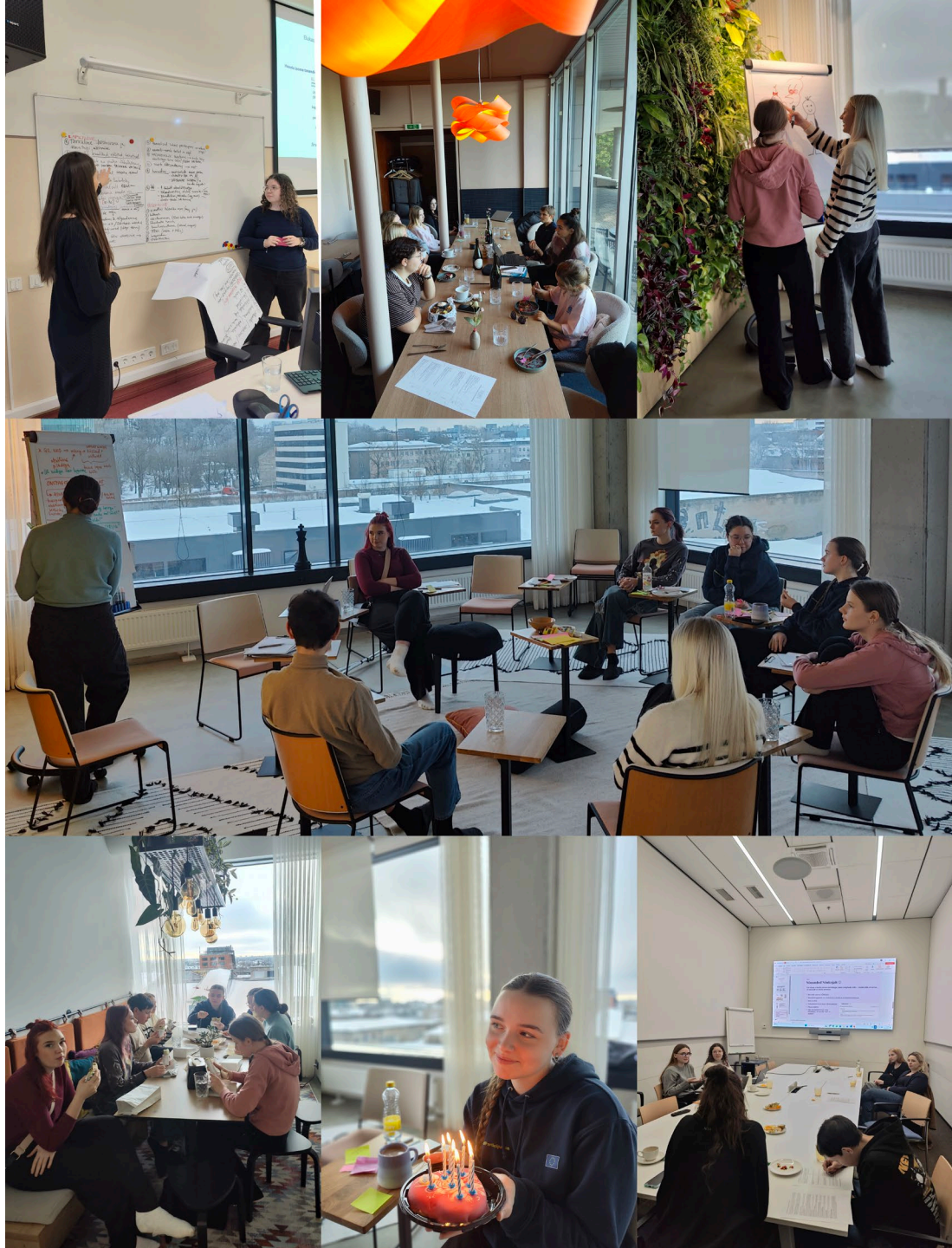
Tervise Arengu Instituut

praxis | mõttekoda

Noorte Nõukoda

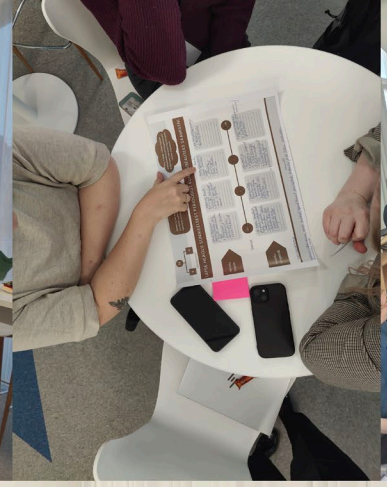
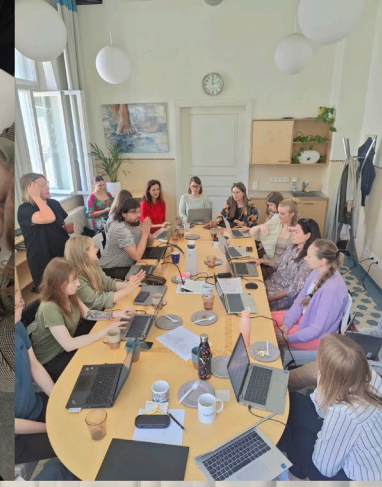
NR	Ees- ja perekonnanimi	Vanus	Haridusasutus
1.	Marta Männiste	18	Tallinna Pelgulinna Riigigümnaasium
2.	Marii Eleen Mõtsnik	18	Nõo Reaalgümnaasium
3.	Laura Elsa Nacke	17	Hugo Treffneri Gümnaasium
4.	Elisabet Kruusmets	17	Tallinna 21. Keskkool, 11 klass
5.	Agnes Väli	20	TÜ Narva Kolledž, noorsootöö
6.	Timmo Treier	18	Tallinna Teeninduskool
7.	Laura Kattai	18	Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus
8.	Liisi Uibo	16	Parksepa Keskkool
9.	Diana Postnikova	19	Eesti Maaülikool, keskkonnakaitse
10.	Aile Parts	18	Pärnu Ühisgümnaasium
11.	Ene-Liis Lundver	15	Saarepeedi Kool
12.	Pille Suvi	15	Saarepeedi Kool
13.	Nele-Liis Oimet	16	Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukool
14.	Germann Šatunov	14	Tallinna Muusika- ja Balletikool

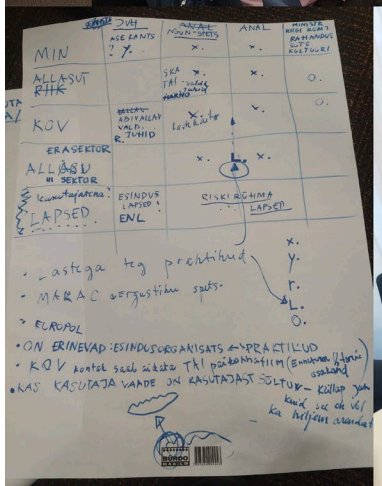
*Vanus ja haridusasutus Noorte Nõukoja loomise hetkel

Juhtrühm

Nimi	Asutus	Tööalane roll
Annikki Aruväli	Kultuuriministeerium	Noortekultuuri ja kultuurihariduse ekspert
Heidi Paabort	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Tööhõive osakond, noortegarantii
Age Viira	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Töövaldkonna andmete nõunik, end SOM perepoliitika analüütik
Anu-Cristine Tokko	Haridus- ja Teadusministeerium	Noortepoliitika osakond, peaekspert (noorte osalusvõimaluste arendamine)
Merili Murakas	Haridus- ja Teadusministeerium	Kaasava hariduse osakond, peaekspert
Barbara Haage	Siseministeerium	Korrakaitse ja süüteomenetluse osakonna nõunik
Andra Reinomägi	Justiits- ja Digiministeerium	Arenduse ja kriminaalstatistika talitus, end Õiguskantsleri laste ja noorte õiguste teemas nõunik
Tiia Pertel	Tervise Arengu Instituut	Ennetuse ja tervisedenduse osakond, laste ja noorte valdkonna juht
Karen-Pauliin Konks	Sotsiaalkindlustusamet	Riskirühmas lapsed
Madli Jõeleht	Sotsiaalministeerium	Analüütik, andmed ja uuringud lastekaitse-heaolu-õigused
Anne Haller	Sotsiaalministeerium	Laste ja perede osakond, lastekaitse nõunik (lastekaitse jt seotud seaduste õigus- korraldus)
Birgit Siigur	Sotsiaalministeerium	Laste ja perede osakond, lastekaitse juht
Brit Tammiste	Sotsiaalministeerium	Laste ja perede osakond, laste heaoluteenuste juht
Brigitta Õunmaa	Sotsiaalministeerium	Laste tervisekäitumine, muu tervisega seotus
Ingrid Põldsaar	Sotsiaalministeerium	Toitumine, liikumine, tervisedendus
Mari Ader-Nobels	Sotsiaalministeerium	Vaimse tervise osakond, poliitikadisainer (vaimne tervis sh laste esmatasandil, uuringud)
Mari Sarv	Sotsiaalministeerium	Laste ja perede osakond, lastekaitse nõunik (heaolu andmepilt)

Teised panustajad

- **Andmekogumises osalenud lapsed ja noored**
- Sisserände taustaga laste kaasuurija **Karyna Larshina** (Tallinna Ülikool)
- Koostöö: Vabaduse kool, Võru Lasteaed Tähesära, Võru Järve kool, Asendus- ja järelhoolduse noorte esinduskogu, Viru Vangla, Eesti LGBT+ Ühing, Lastekaitse Liit, Sotsiaalkindlustusamet
- Võrumaa ekspertide arendusseminaril osalejad (17.10.25)
- Elukaareülese heaolu mudeli veebiseminaril osalejad
- Elukaareülese heaolu mudeli sobivuse hindamise seminaril osalejad Tartus (12.11.25)
- Laste heaolu andmeseminaril osalejad (8.12.25)
- Viljandi Perepesa ja lapsevanemate hindamisseminaril osalejad (10.03.26)
- Mudeli kasutajarühmade veebiseminaridel osalejad (18.03, 19.03, 25.03, 26.03)
- Eesti laste valdkondadeülese heaolu kontseptuaalse raamistiku hindamisseminaril osalejad (8.04.26)
- Eksperdid Heaolu tippkeskuse aastakonverentsil toimunud töötoas
- **...**

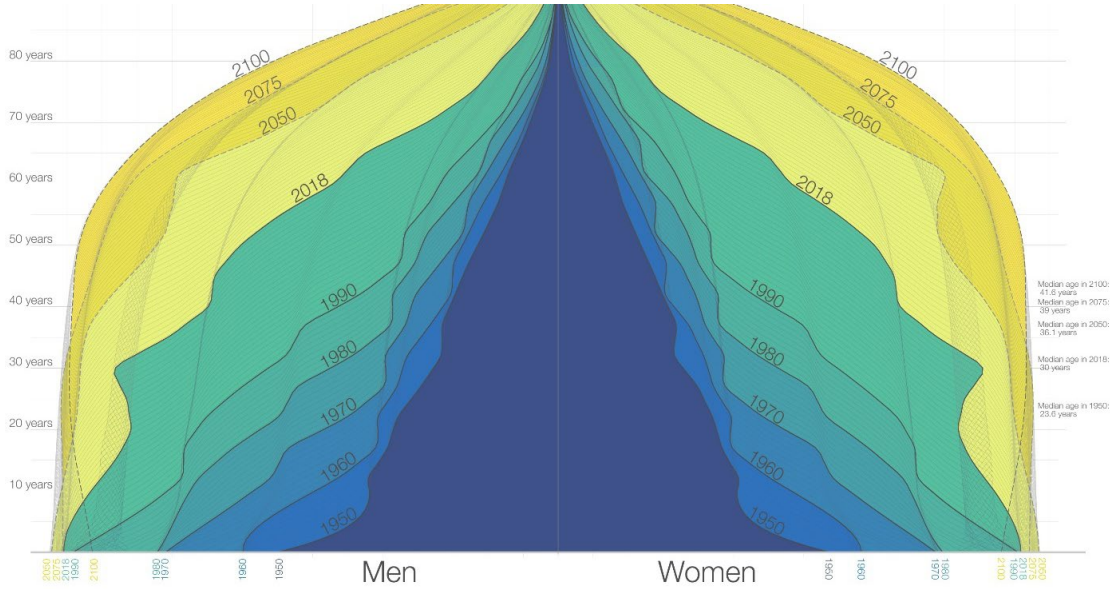

Heaolust üle elukaare

Dagmar Kutsar, PhD, projekti analüütik

Projekti lõppseminar 6.novembril 2026

Ühel ajahetkel toimivad ühiskonnas koos erinevad põlvkonnad

?

Mis teeb elu heaks

lapsel
noorel täiskasvanul
keskealisel
vanemaealisel

Mis on heaolu?

Heaolu on protsess, mis väljendub inimeste üldises enesetõhususes ja kooskõlalistes suhetes sotsiaalse, loodusliku, vaimse ja tehnoloogilise elukeskkonnaga

(Haridus 2035 visioonidokument)

Heaolu on objektiivselt mõõdetav ja subjektiivselt kogetav

Inimese heaolu on mitmetasandiline ja dünaamiline nähtus, mis kujuneb isiklike, sotsiaalsete ja ühiskondlike tegurite koosmõjus

(Rahvakogu 2026)

Heaolu üldistatud mudeli kolm mõõdet

Subjekti elutee, eluetapid
(elukaar)

Heaolu loome tasandid
(mikro, meso, ekso, makro, krono)

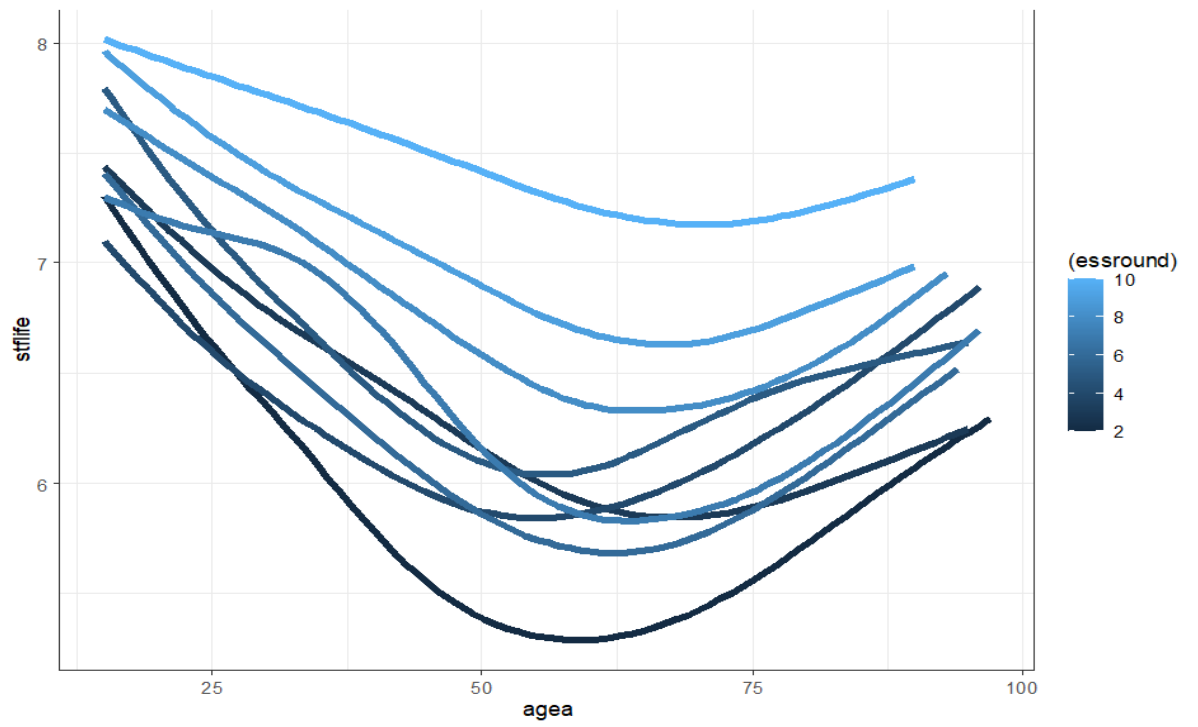
Heaolu loome valdkonnad
(kohad, inimesed, suhted, olukorrad)

Mudel on loodud projekti „Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ja selle indikaatorite väljatöötamine” raames esimese teadus-arendusülesandena
(https://sm.ee/lapsed-ja-hoolekanne/lapsed-ja-pered/laste-heaolu-andmepilt)

Esimene mõõde: **elukaar/elutee, eluetapid**

Heaoluloome on järjepidev protsess: Inimese iga järgneva eluperioodi arenguline edu oleneb eelmisel perioodil saavutatud tulemusest, st areng on järjepidev ning seotud individuaalsete, sotsiaalsete ja strukturaalsete teguritega

Kuidas eluga rahulolu hinnang elu jooksul muutub? Küsime, kui rahul sa oma eluga oled?

Euroopa Sotsiaaluuringu Eesti andmed (2004-2023, st 2.-10.andmekogumislaine), vastaja vanuse järgi

Teine mõõde: **heaolu loome tasand**

Indiviid (subjekt): toimevõimekus, autonoomia, seotus, otsesed ja kaudsed mõjutegurid

Perekond (lähikeskkond): esmane suhtlemiskeskkond, perekond kui võrgustik, saab mõjutusi ja mõjutab ise ühiskonna eri osi, mitmekesistub

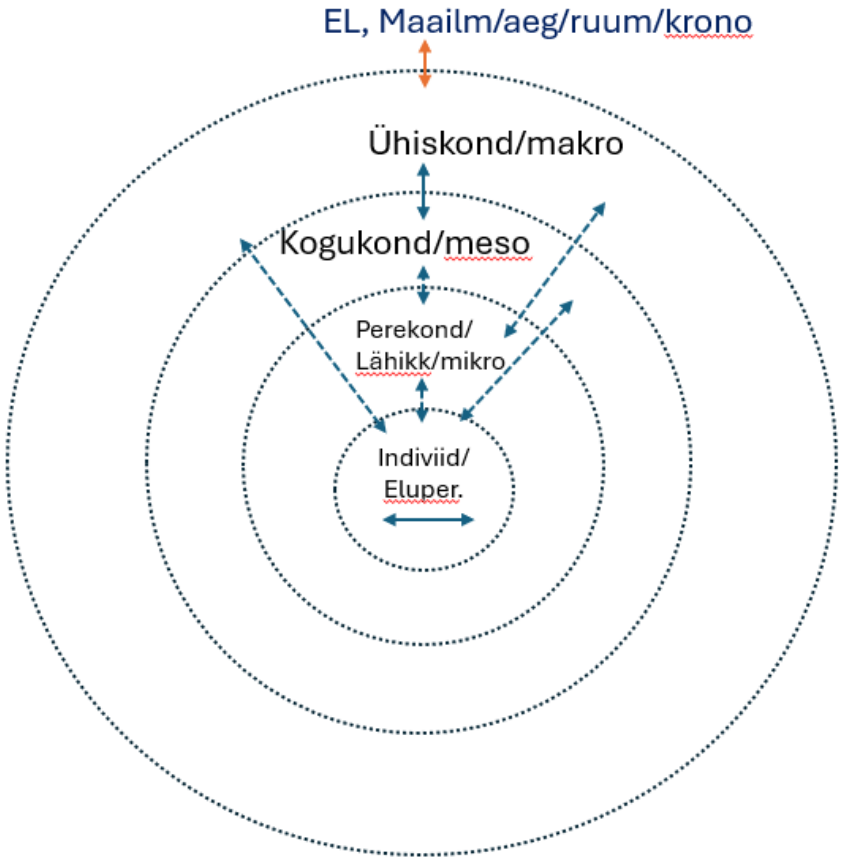
Kogukond: toimekeskkond ühistegevuseks ja kuuluvustunde ning heaolu koosloomeks

Ühiskond: inimeste organiseeritud kooselu vorm (agentsus ja struktuur)

- kuuluvustunne, sotsiaalne identiteet
- põlvkondade vahelised suhted, solidaarsus, kaasatus, osalus
- heaolu toetavad poliitikad
- Heaolu väljendus: **ühiskonna sotsiaalne sidusus**

Seotus maailmaga

Areng; Poliitikad; Mitmikkriisid; Globaalne õitseng

(adapt. Urie Bronfenbrenneri sotsio-ökoloogiline teooria)

Kolmas mõõde: **heaolu loome valdkond**

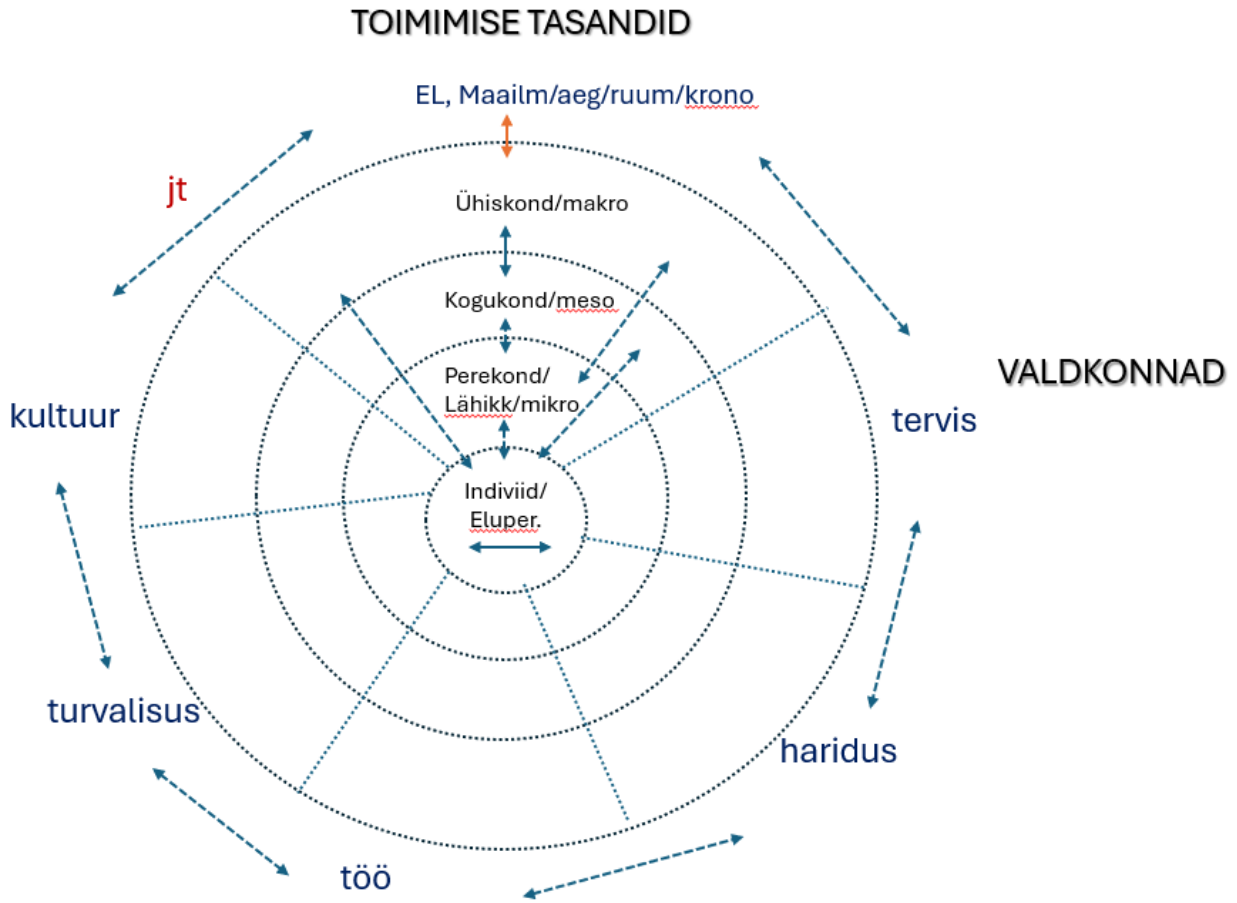
Tervis: objektiivne/subjektiivne tervis, tervisekäitumine, eluviis

Turvalisus: tingimused olla aktiivne tegutseja ja kaasarääkija, olla informeeritud, seada eesmärke ja neid ohutul teel saavutada

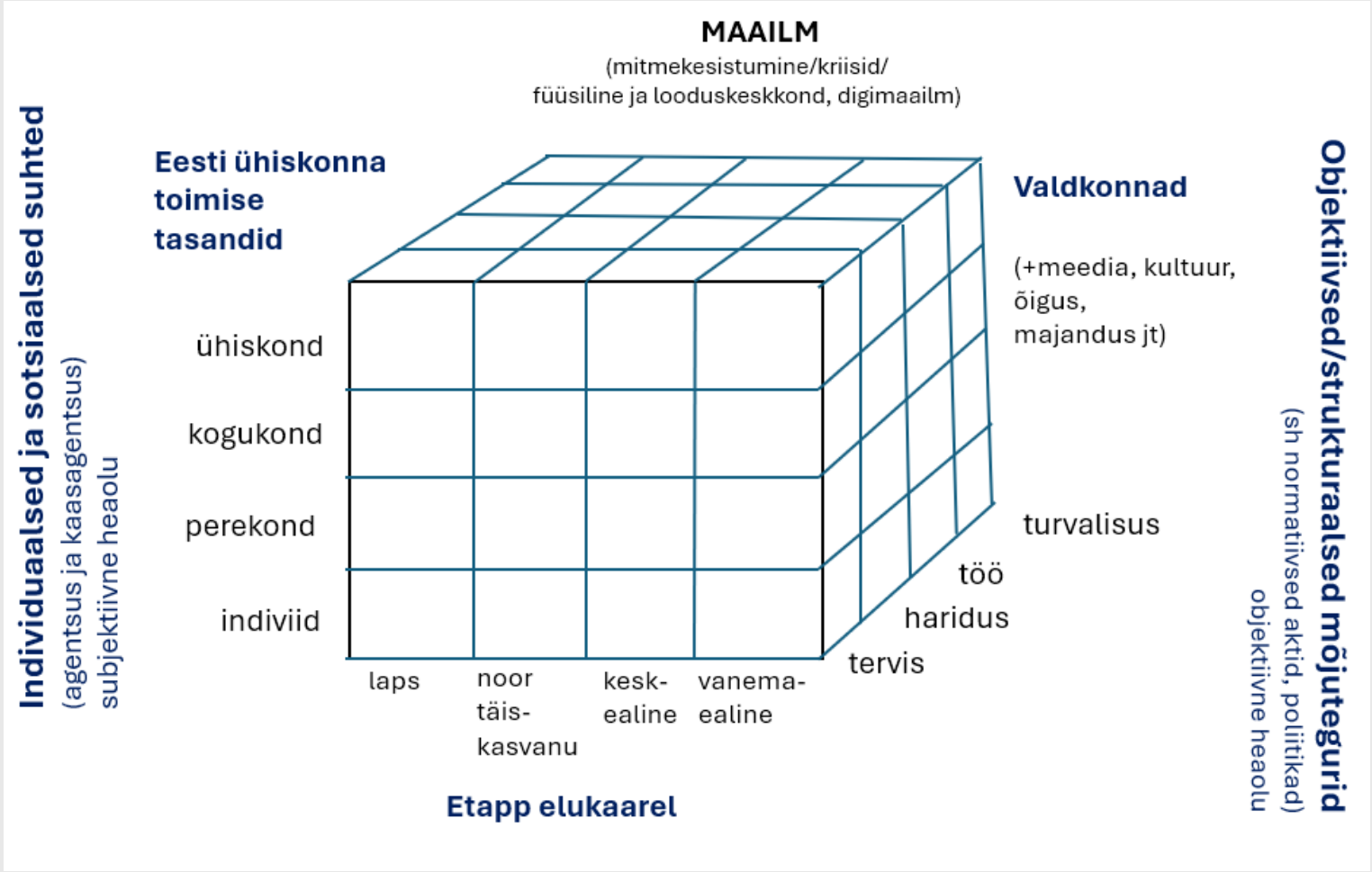
Haridusmaastik: elukestev õpe formaalses, mitteformaalses ja informaalses vormis. Õppimises, arengus on heaolu tuum

Töömaailm: kuuluvus, identiteet, koosareng, investeering heaolusse. Töömaailma mitmekesistumine

...(meedia, IT, AI...füüsiline keskkond, looduskeskkond...)

Heaolu kuubik

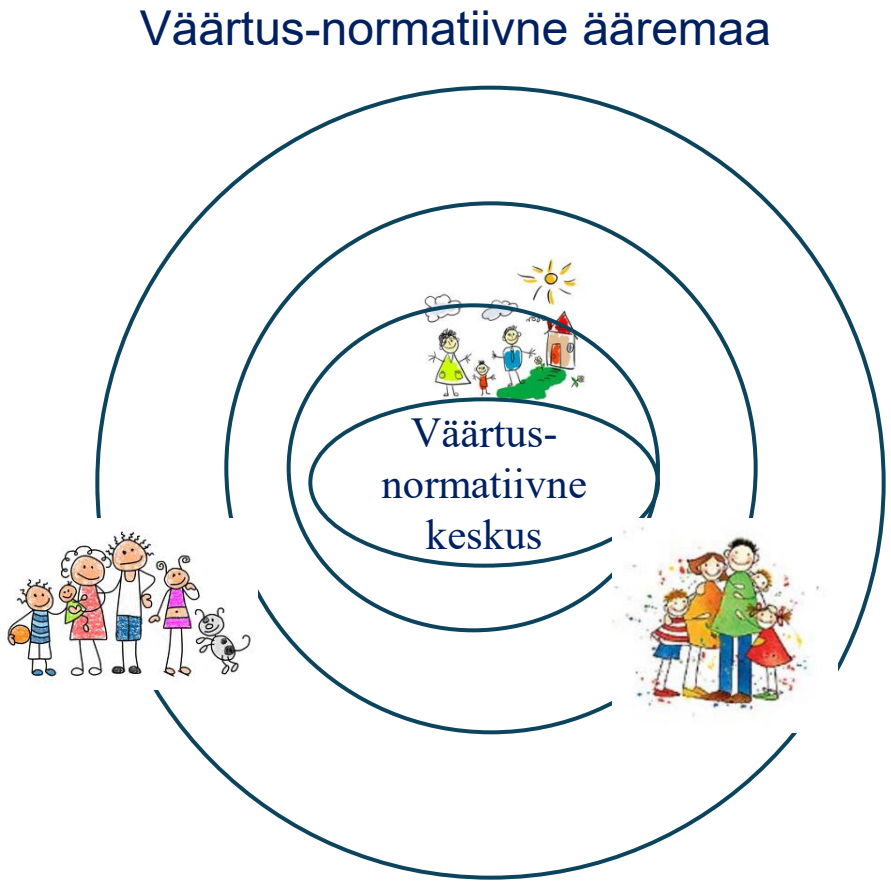
Inimesed asuvad ühiskonnas üksteise suhtes erinevatel positsioonidel

Ebavõrdses ühiskonnas on lapsed/täiskasvanud/vanemaealised üksteise suhtes (nii grupi sees kui ka gruppide vahel) ebavõrdses olukorras

Nn *klaaslagi* ja *klaaspõrand* hoiavad nende positsiooni ühiskonnas, määravad nende võimalusi ja heaolu, hoiavad tagasi nende aktiivseid püüdlusi

Isik erinevatel ühiskonna toimimise tasanditel (indiviid/kogukond/ühiskond) ja strukturaalsetes keskkondades (tervis/turvalisus/perekond/ haridus/ töö…) vajab toetust ja abi oma elu võimaluste loomisel ja elluviimisel - klaaslaest läbimurdmisel ja klaaspõrandast allakukkumisest hoidumisel

Poliitikatel, sotsiaalkaitse süsteemil, kodanikuaktiivsusel on siin oluline roll täita

Ühiskonnale on omane oma sotsiaalset struktuuri taastoota (Shils 1961, Shamgar-Handelman 1994) D. Kutsari konstruktsioon Urie Bronfenbrenneri sotsio-ökoloogilise teooria alusel

Poliitikakujundaja tavapärane küsimus: **kas meie valdkonna süsteem töötab?**

Heaolu ei saa „toota“ vaid ühe toetuse, teenuse või reformiga

→ Kujundades poliitikaid ühes valdkonnas, inimene kogeb tervikut

Kuivõrd ühe asutuse kulu on teise asutuse kokkuhoid? Elukaare mudel sunnib küsima teistmoodi: **kus tekib ühiskonna jaoks tegelik kasu või kulu?**

→ Kui näiteks haridussüsteemis tehtud varane sekkumine vähendab aastaid hiljem tervishoiu-, tööturu- või sotsiaalkulusid, ei peaks me hindama seda ainult hariduskuluna

Mis on „kulu“ ja mis on „investeering“?

→ Poliitikameetmete tasuvust tuleks hakata arvutama mitte ühe eelarveaasta ja ühe ministeeriumi, vaid 10–20 aasta ning mitme valdkonna lõikes

Elukaare vaatenurgast peaks küsima: **mis juhtub selle inimesega edasi?**

Iga järgneva eluperioodi arenguline edu oleneb eelmisel perioodil saavutatud tulemusest, st areng on järjepidev ja on allutatud sotsiaalsetele ja kultuurilistele mõjutustele

- Süsteemi nõrkused muutuvad sageli nähtavaks just üleminekuhetkedel (nt asenduskodu lapse iseseisvumine; noored tööturule; lapse sünd jne)

  → Riik võiks seetõttu hakata süsteemselt mõõtma üleminekute kvaliteeti. Mitte ainult seda, kui hea on üks teenus, vaid seda, kas inimene jõuab ühest süsteemist teise ilma vahepeal maha kukkumata

Inimese heaolu põhikomponent on teised inimesed

- Seetõttu peaksime teenuste kõrval hindama ka seda, kas poliitika loob, hoiab või lõhub inimeste suhteid ja sotsiaalseid võrgustikke

  → Kõik inimesed ei pruugi ühetaoliselt sobima olemasolevasse süsteemi; süsteem peab suutma arvestada inimeste erinevate eluolukordade ja vajadustega

Suur tänu võimaluse eest selles projektis osaleda!

TARTU ÜLIKOOL

Tervise Arengu Instituut

praxis mõttekoda

Eesti laste valdkondadeülene heaolu mudel

Oliver Nahkur, Tartu Ülikool

Noorte Nõukoda

Eesti tuleviku heaks

SOTSIAALMINISTEERIUM

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Lähtepunkt

On vaja teaduslikule heaolukontseptsioonile tuginevat, Eesti konteksti arvestavat, valdkondi ja tasandeid läbivat ning laste heaolu terviklikult käsitlevat mudelit,

mis looks esmase aluse järjepidevale laste, sealhulgas suuremas haavatavusriskis elavate laste heaolu andmepildi jälgimisele kuni kohaliku tasandini välja.

Mudel hõlmab raamistikku ja indikaatorsüsteemi

Mudeli raamistik	Mudeli sisuline struktuur, mis kirjeldab, kuidas lapse heaolu mõtestatakse ning millistes valdkondades ja tasanditel selle tegurid paiknevad.
Indikaatorsüsteem	Mudeli raamistikul põhinev indikaatorite komplekt, mille abil lapse heaolu ja sellega seotud tegureid mõõdetakse ja jälgitakse.

Mudeli komponendid

Lapse heaolu loome…

… valdkond ja alavaldkond

… tasand

… tegur

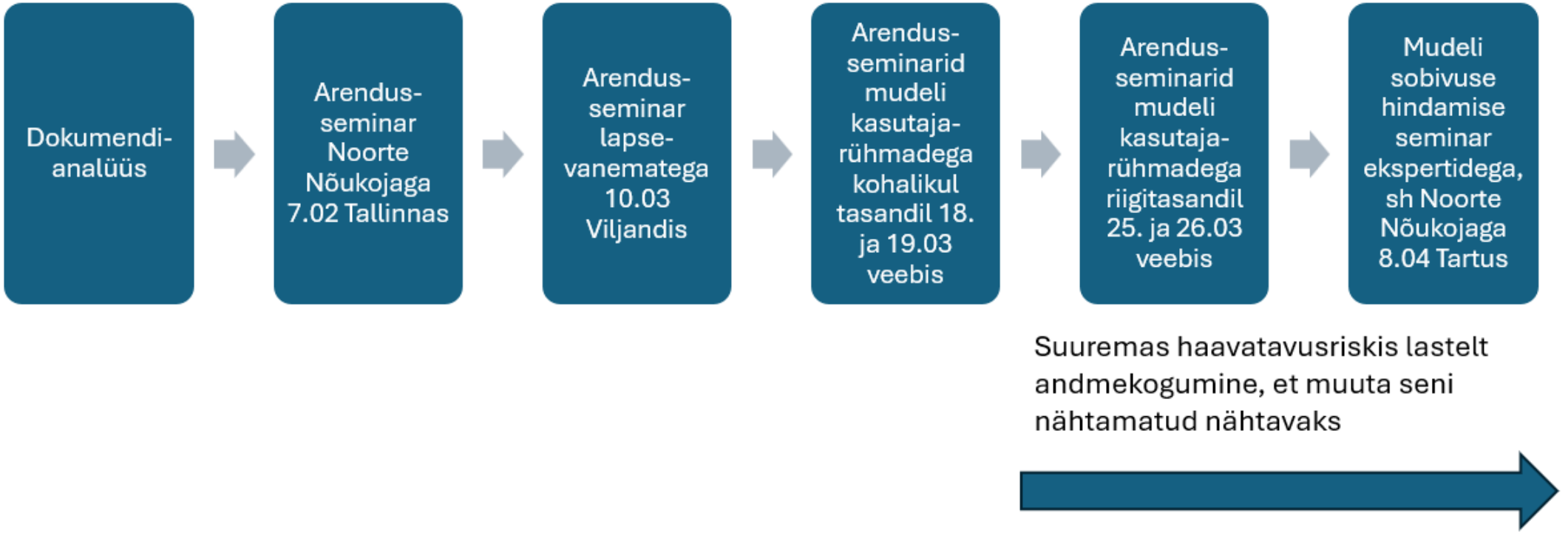
Mudeli raamistik <- lapse heaoluga seotud tegurite kaardistamine

Lapse heaoluga seotud tegur

- lapse enda või tema keskkonnaga seotud asjaolu, millel võib olla lapse heaolu suurendav või vähendav seos, mis on kinnitatud teadusuuringute ja/või ekspertarvamuste poolt, kuid mille põhjuslik mõju ei pruugi olla tõendatud.

Heaolu allikate tasandid	Heaolu allikate (ala)valdkonnad
Individuaalne/ lapsise	• **Tervis** o Füüsiline tervis: terviseseisund; erivajaduse olemasolu; krooniliste haiguste olemasolu; füüsiliste piirangute puudumine; o Vaimne tervis: terviseseisund; erivajaduse olemasolu; väsimus; ülemäärane stress; vaimse tervise raskused, nt ärevus, depressioon, tähelepanu raskused; vaimse tervise raskuste puudumine; madal stress; väga kõrge enesehinnang; madal enesehinnang; nartsissism; somaatilised sümptomid; emotsionaalne heaolu; üksildus; üksindustunne (üksikvanema peres); meeletu pinge, et kõigega hakkama saada/lihtsalt ellu jääda (kohustuste täitmine) o Tervisekäitumised, sh tervist kaitsvad käitumisviisid, tervist ohustavad käitumisviisid; uneaeg koolipäevadel, une kvaliteet; sõltuvusainete kasutamine; uimastite (sh alkohol, kanepitooted, nikotiinitooted) tarvitamine;
Pere	• *Tervis*: o Füüsiline tervis peres: hea/kehv vanemate/hooldajate füüsilise tervise seisund; õdede-vendade arengulised häired; teenuste mitte kasutamine o Vaimne tervis peres: hea/kehv vanemate/hooldajate vaimse tervise seisund; ema sünnitusjärgne depressioon; vanema stress; et täiskasvanud minu ümber tuleks iseendaga toime ja mina ei jääks täiskasvanu tundepuhangu alla; lapsed vajavad turvalisi adekvaatseid vanemaid, et meeletu pingega toime tulla; õdede-vendade psühhiaatrilised ja arengulised häired; erivajadus võib muutuda koormavaks vanematele; isa puudumisel kogu tamp on emal; teenuste mitte kasutamine o *Tervisekäitumine peres*: väikelapse regulaarne tervisekontroll ja vaktsineerimine; vanemate tervislik eluviis; majanduslikust toimetulekust tulenevad tervisevalikud; ema regulaarne tervisekontroll; alkoholi/muude ainete kuritarvitamine/mitte kuritarvitamine; vanemate uimastite tarvitamine
Eakaaslased/sõbrad	• *Tervis*: o Vaimne tervis: ▪ Laps toetab sõpra: sõbra vaimse tervise mure märkamine; sõbra vaimse tervise probleemide pärast muretsemine; sõbra toetamine vaimse tervise mure korral; ▪ Sõber toetab last: ei julge/ei usalda oma vaimse tervise murest sõbrale rääkida; pole kedagi, kes usuks mida tegelikult tunnen o Tervisekäitumine: keelatud ainete tarvitamine eakaaslaste survel; keelatud ainete kerge kättesaadavus;
Kool/alushariduse asutus	• *Tervis:* o Füüsiline tervis koolis: koolitunnis liikumis- ja puhkepausid; pingid on ebamugavad ja selg hakkab valutama; koolikotid nii rasked o Vaimne tervis koolis: ▪ Koolitöötajate vaimne tervis: et täiskasvanud minu ümber tuleks iseendaga toime (ja mina ei jääks täiskasvanu tundepuhangu alla); õpetaja on heas tujus (HEV lapsed); täiskasvanu kaotab enesevalitsemise; ▪ Kooli abi lapsele: lapse vaimse tervise mure märkamine koolis; suurem toetus pingetega koolis; ei julge/ei usalda oma vaimse tervise murest rääkida; pole kedagi, kes usuks mida tegelikult tunnen; kooli toetus lapse vaimse tervise mure korral; o Tervisekäitumine: tervislikum, toitvam ja maitsvam koolitoit; keelatud ainete kerge kättesaadavus
Kohalik piirkond	• *Tervis:* hea/kehv juurdepääs usaldusväärsetele, taskukohastele ja tõhusatele tervishoiuteenustele; perearst, tugiteenused olemas lähedal
Ühiskond/riik	• **Tervis:** õigus elule/tagada ligipääs tervishoiule; tervisepoliitikad, sh füüsilise ja vaimse tervise poliitikad; hea tervishoiusüsteem; spetsialistide puudus; teenuste kallidus; ravimite kallidus; kanepitoodete legaliseerimine meelelahutuslikuks kasutamiseks;

Mudeli raamistiku arendus

Lapse heaolu rahvusvahelistest ja Eesti normatiivsetest ja strateegilistest dokumentidest

Tänapäevasest lapse heaolu käsitlusest

Lapse heaolu tegurite teoreetilistest raamistikest

Mudeli raamistiku loomes lähtume dokumendianalüüsis ...

Rahvusvahelistest ja valitud riikide lapse heaolu raamistikest

Lapse heaoluga seotud tegurite uusimast rahvusvahelisest ja Eesti teaduslikust tõendusest

Andmekogumine lastelt

01

02

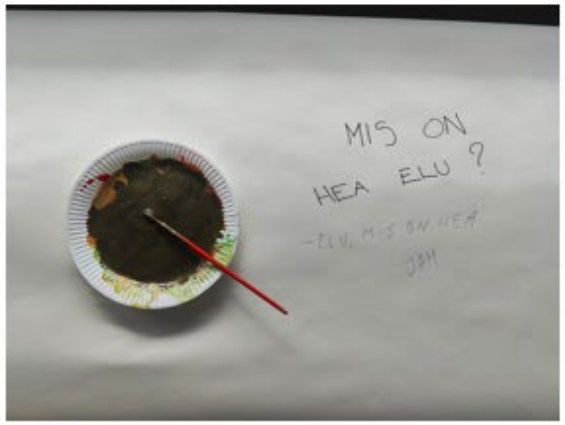
03

04

05

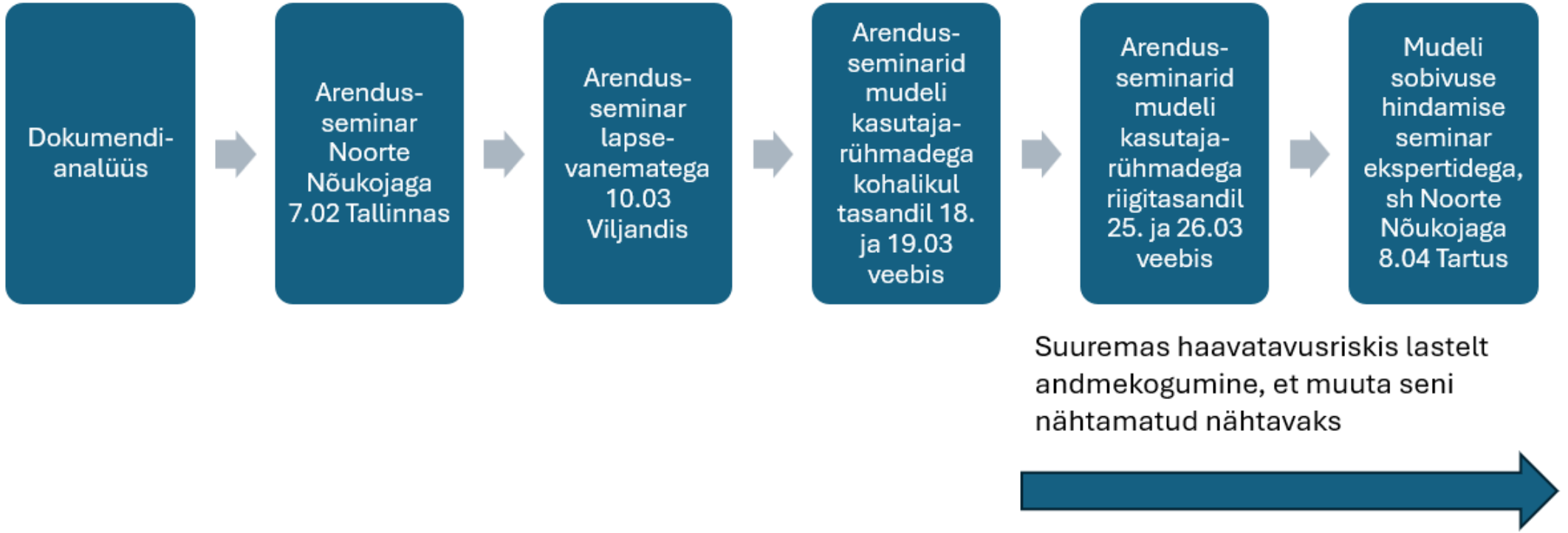

06

FOTOD: 1. ERIVAJADUSEGA LASTE KOOL; 2. ERIVAJADUSEGA LAPS; 3. KINNINE LASTEASUTUS; 4. JA 5. ASENDUSHOOLDUSE LAPS; 6. UKRAINA KOOL

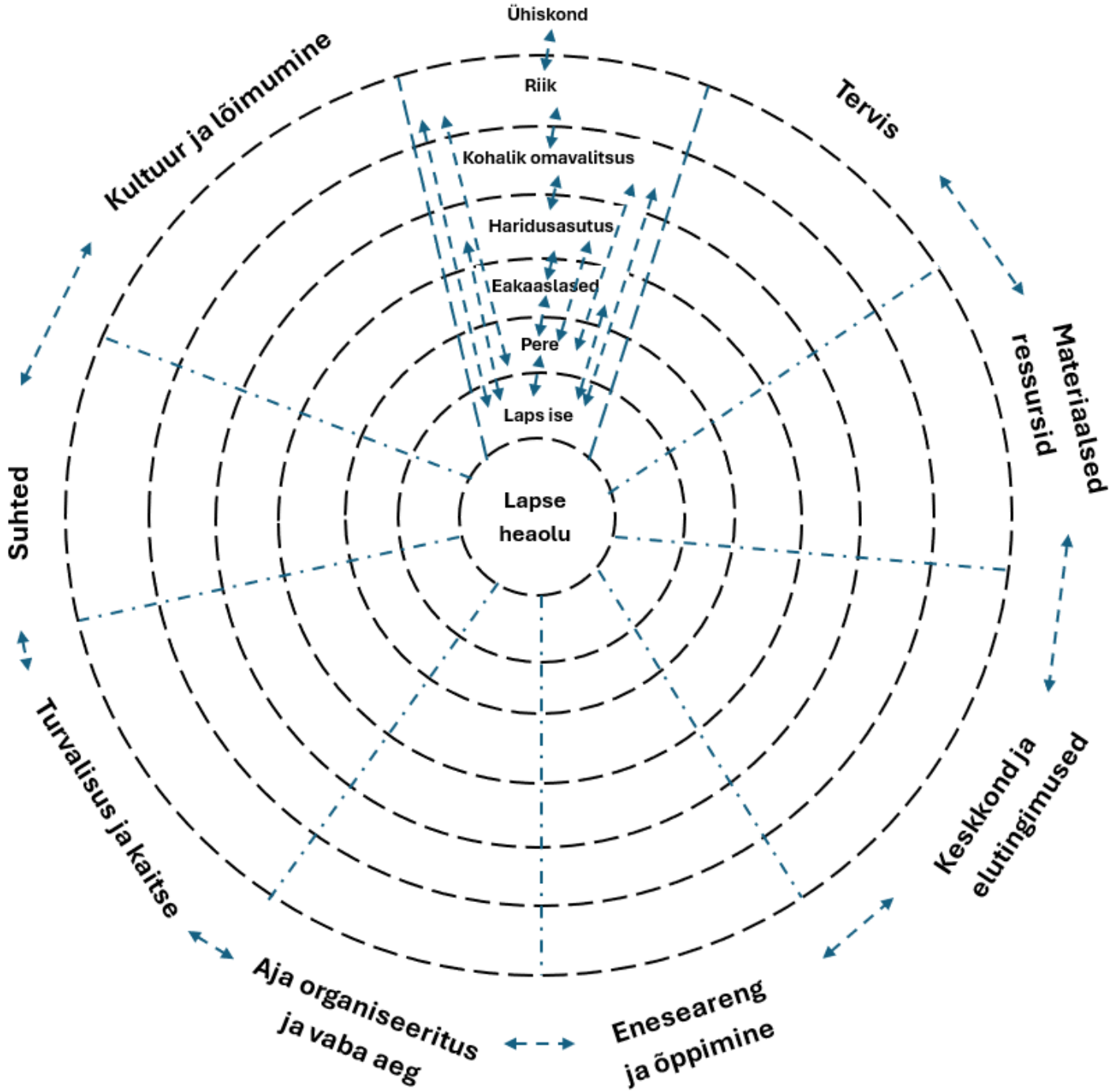
Mudeli raamistiku arendus

Mudeli üldine raamistik

Lapse heaolu:

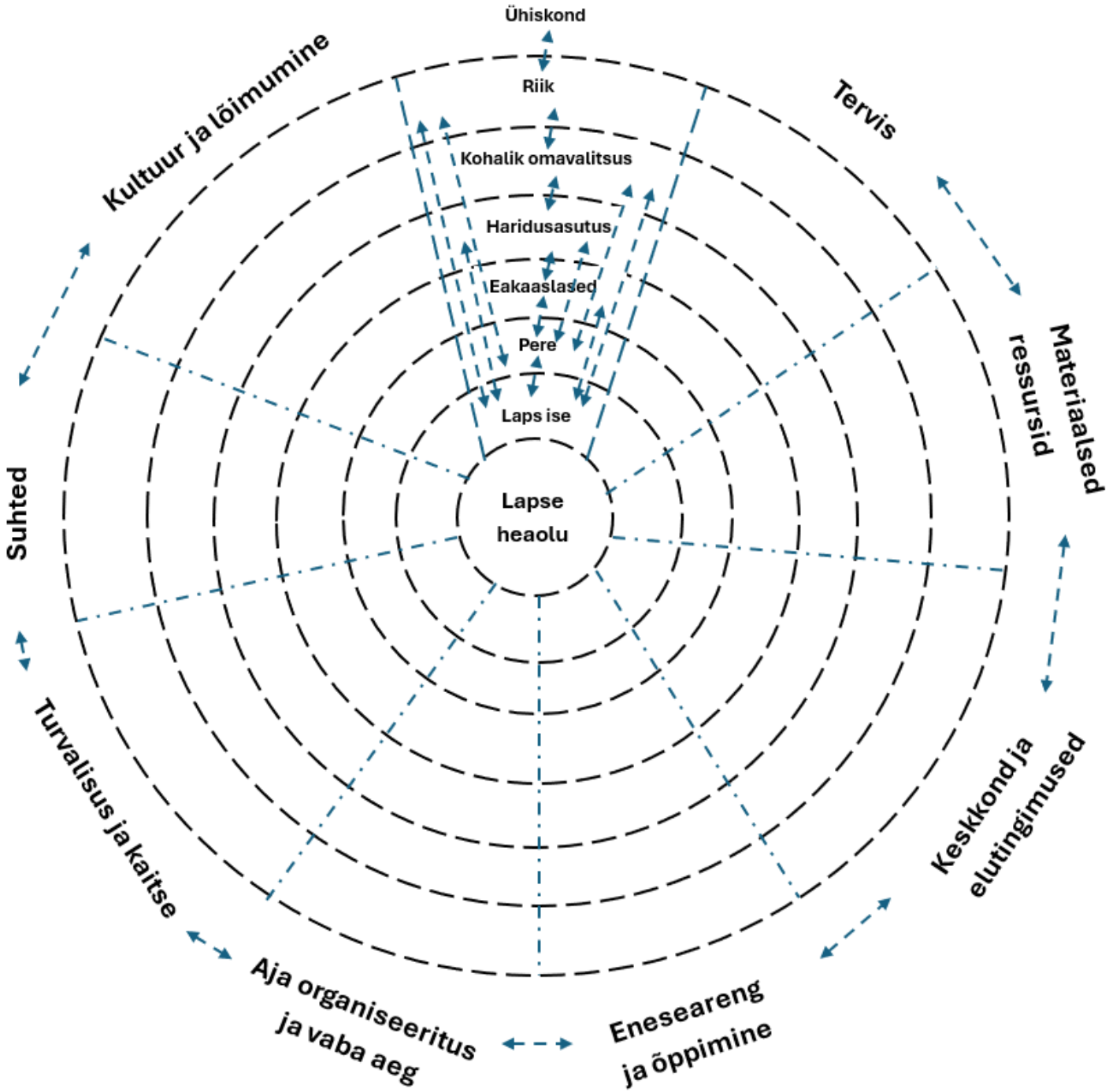
- *on pidevas muutumises olev suhetepõhine protsess* ehk seda luuakse ühiselt inimeste vahelises suhtlemises erinevates kohtades ja olukordades igapäevaselt;
- kujuneb lapse heaolu erinevates valdkondades ja tasanditel paiknevate lapse enda ja tema keskkonnaga seotud tegurite koosmõjus.

Lapsed ja noored

Miks see valdkond on ühe noore jaoks oluline?

Mis teeb noore elu selles valdkonnas heaks?

Mudeli raamistiku põhilised teoreetilised alused

- Eesti elukaare- ja valdkondadeülene üldine heaolu kontseptuaalne mudel (Kutsar jt., 2026),
- Bronfenbrenneri (1979) ökoloogiliste süsteemide teooria,
- Corsaro (1997) lapse arengu ämblikuvõrgu mudel ning
- Nahkuri (2024) mitmemõõtmeline ja -tasandiline teoreetiline raamistik lapse heaoluga seotud tegurite süstemaatiliseks käsitlemiseks.

Valdkonnaspetsiifilised alavaldkonnad

Tervis

- füüsiline tervis
- vaimne tervis
- tervisekäitumine

Materiaalsed ressursid

- töötamine
- materiaalne toimetulek

Keskkond ja elutingimused

- eluase,
- igapäevased sisekeskkondlikud tingimused
- igapäevased väliskeskkondlikud tingimused

Eneseareng ja õppimine

- lapse arengupotentsiaali võimalused
- hariduses edasijõudmine
- füüsiline areng
- kognitiivne areng
- emotsionaalne areng
- sotsiaalsete oskuste areng
- eluoskuste areng
- tulevikuvaade

Aja organiseeritus ja vaba aeg

- aja organiseeritus
- spontaanne vaba aeg

Turvalisus ja kaitse

- turvalisus ja turvatunne
- õigustrikkuva käitumise ja väärkohtlemise kogemus
- valmisolek hädaolukorraks

Suhted

- lapse suhe oluliste teistega ja oluliste teiste omavahelised suhted
- tähtsad inimesed/mõju
- privaatsus

Kultuur ja lõimumine

- identiteet
- kuuluvus
- keeleoskus
- suhtumine teistesse rühmadesse, sh suhtlemine nendega

Valdkondi läbivad alavaldkonnad

Agentsus ja autonoomia

Näiteks kas lastel piisavalt võimalusi otsustada asjade üle, mis on nende jaoks tähtsad; sealhulgas, kas saavad valida, kuidas oma aega kasutada

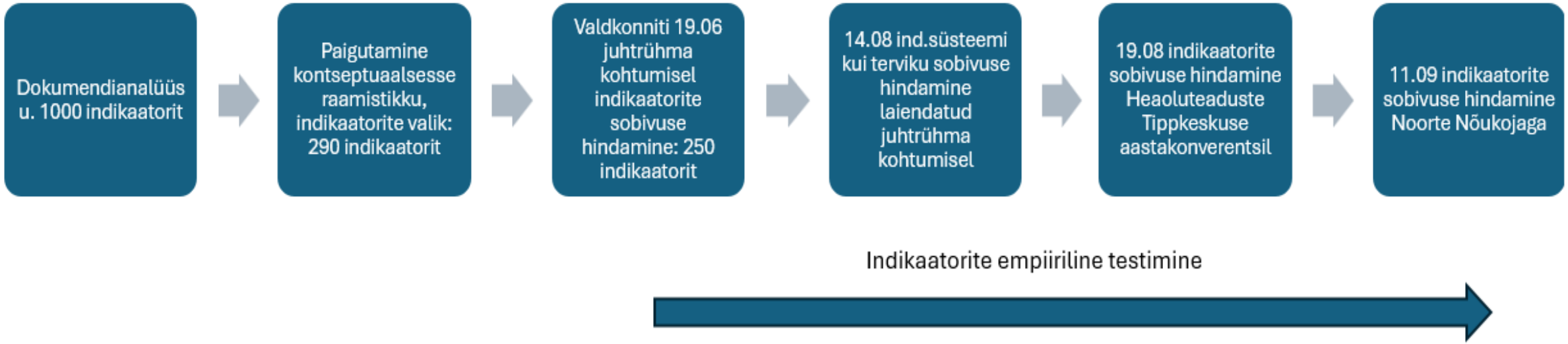
Kaasav, õiglane ennetus ja abi

Näiteks lastele huviringide ja trennide, kultuurisündmuste, arstiabi kättesaadavust ja laste hinnanguid enda õiguste täidetusele ja õiglasele kohtlemisele

Tehnoloogia ja digielu

Näiteks kas tuntakse end internetis turvaliselt; digipädevused; sotsiaalmeedia sõltuvus: küberkius

Indikaatorsüsteemi arendus

Sisulised kriteeriumid

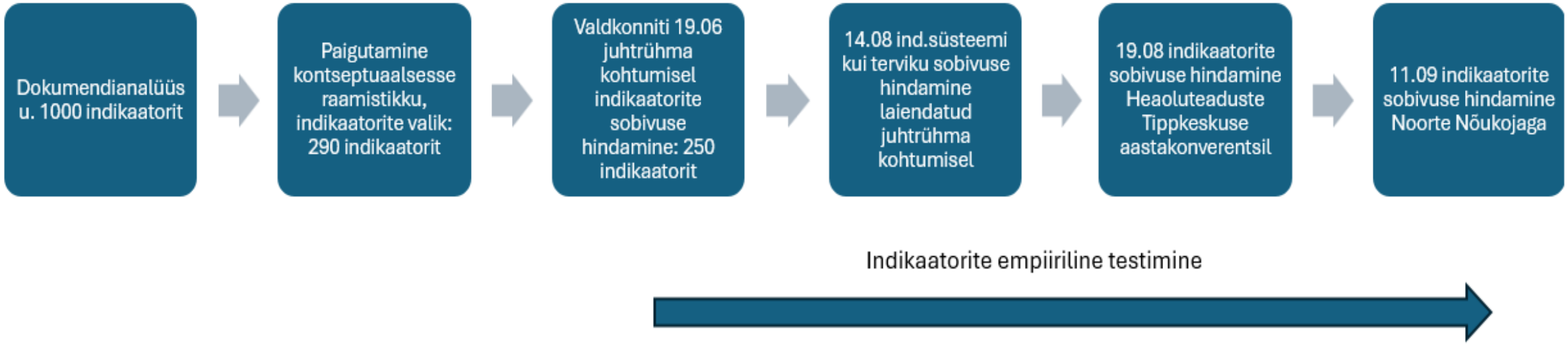
* Seos mudeli raamistikus toodud heaoluga seotud teguriga

- Otsene seos lapse heaoluga, sh võimalik mõjutada
- Lapsest lähtuvad, lapsekesksed, lapsevanemast lähtuvad või leibkonnakesksed andmed
- Kas toodud Eesti strateegilistes dokumentides? Ei pea, aga annab kaalukust
- Indikaatori eakohasus

Tehnilised kriteeriumid

- Regulaarselt uuenevad andmed, soovitavalt vähemalt iga 5 aasta tagant
- Andmed katavad 0-17 a, sh lapsvastajate arv piisav
- Indikaatori arvutamise metoodika teada
- Ei ole multiindikaator
- Alternatiivide korral eelistame geograafiliselt täpsemate andmetega indikaatorit

Indikaatorsüsteemi arendus

Indikaatorite tüübid

Lapse subjektiivse heaolu indikaatorid

- milliseid rahulolu (kognitiivseid), emotsionaalseid (afektiivne) ja eudaimoonilisi üldisi hinnanguid ning valdkonnapõhiseid rahuloluhinnanguid laps enda elu kohta annab?

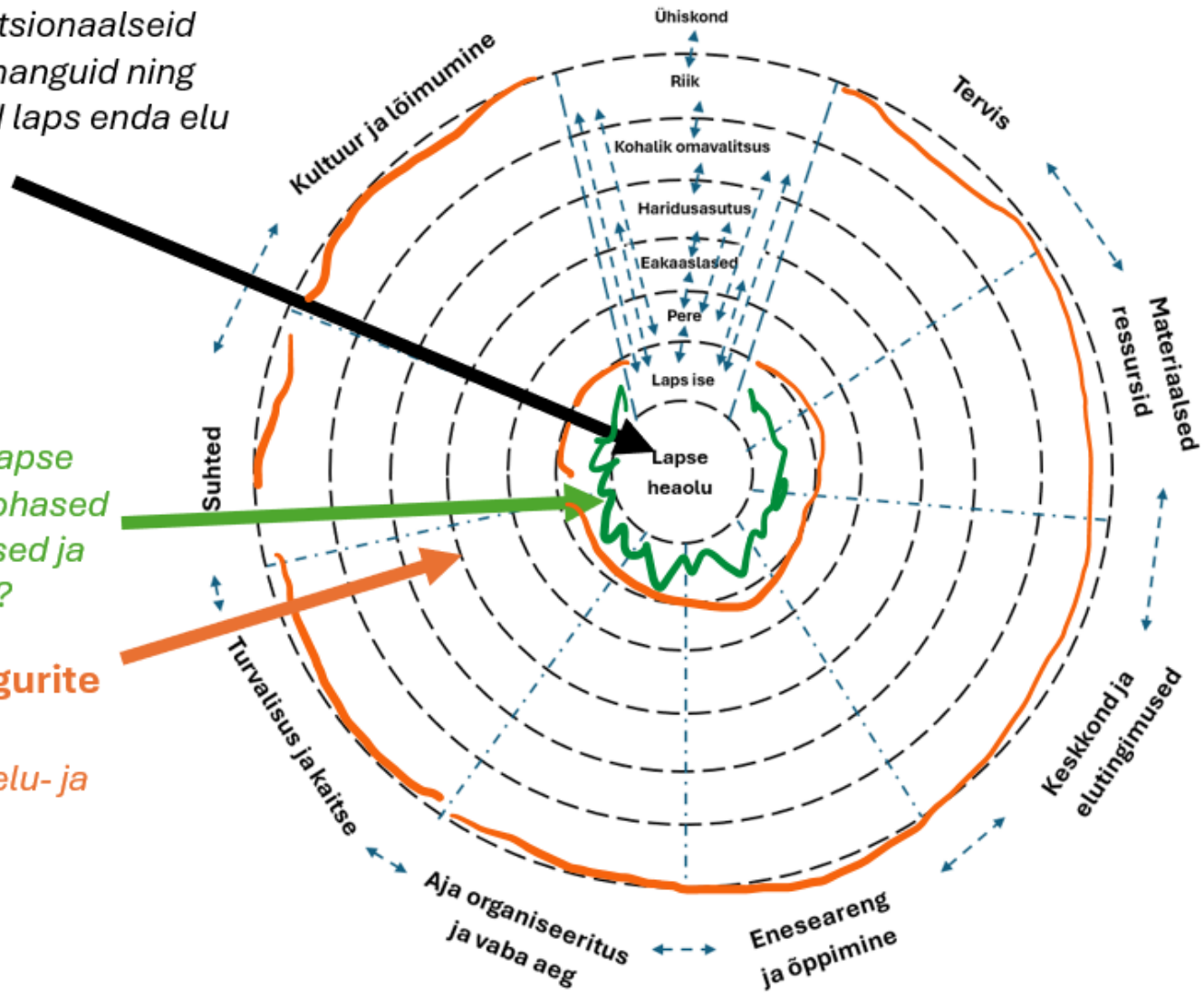
Lapse endaga seotud tegurite indikaatorid

- millised on lapse heaoluga seotud lapse omadused, sh enese- ja keskkonnakohased hinnangud/hoiakud, käitumine, oskused ja areng, osalus, seisundid ja olukorrad?

Lapse keskkonnaga seotud tegurite indikaatorid

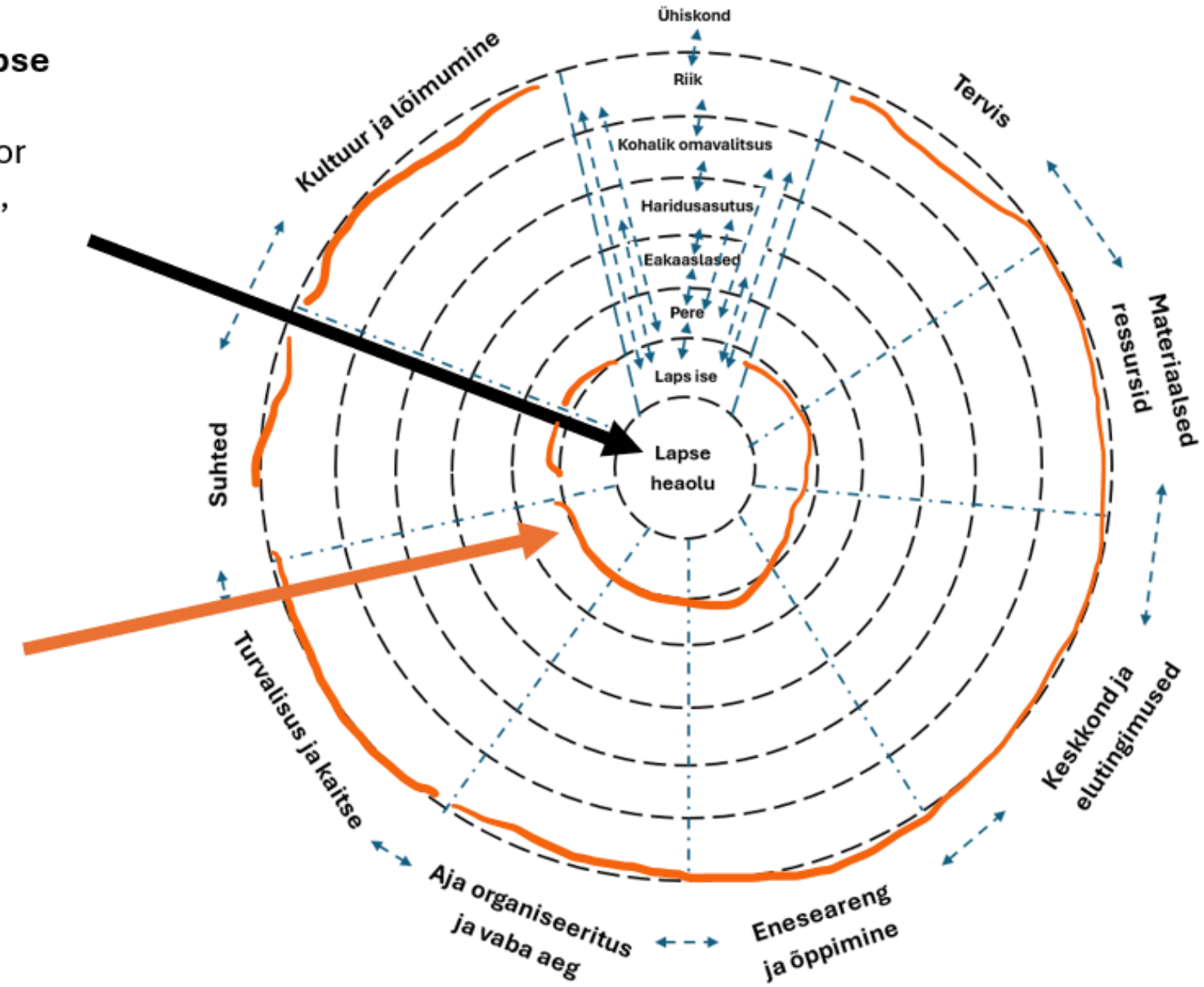
- milline on lapse heaoluga seotud elu- ja arengukeskkond?

Taustaindikaatorid

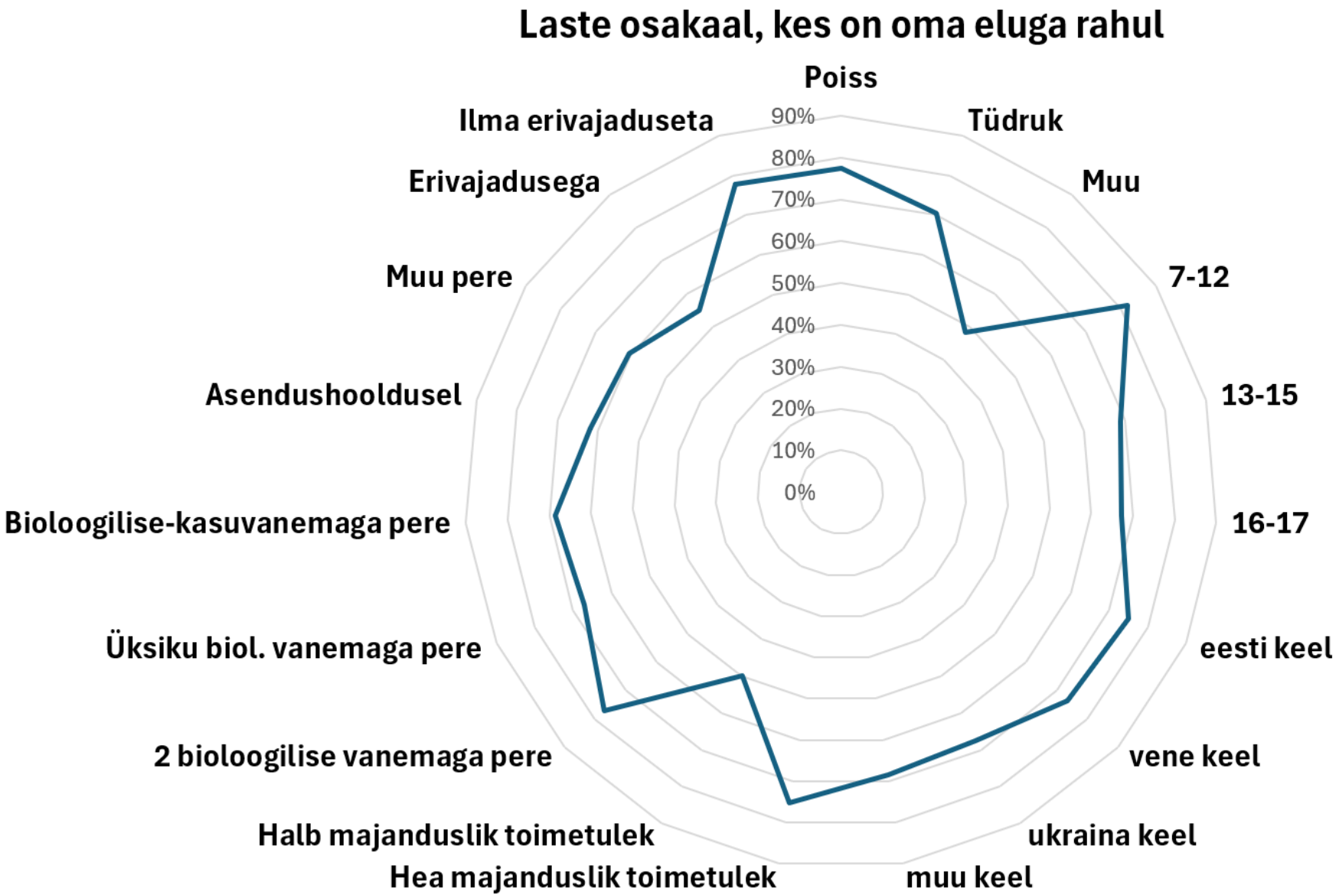

Valdkonnaspetsiifilisi subjektiivse heaolu indikaatoreid käsitleme eelkõige kui vastava valdkonna lapse heaoluga seotud tegurite tulemusnäitajaid. Näiteks indikaator “Laste osakaal, kes on rahul sellega, kui turvaliselt nad end tunnevad”

Lapse heaoluga seotud tegurite indikaatorite üks peamisi rolle on indikaatorsüsteemis lapse heaolu probleemide võimalikele põhjustele ja sekkumisvajadusele osutamine. Näiteks indikaator “Laste osakaal, kes tunnevad end kodus turvaliselt”

Laste heaolu erisused

HARNO üldhariduskoolide rahulolu-uuring 2025 a andmed

Kuidas veel suuremas haavatavusriskis lapsed esile tulevad?

Spetsiifilised indikaatorid

- Näiteks „Laste osakaal, kes vajadusel enda hinnangul ei saa koolis õppimiseks lisatuge (nt järeleaitamistunde, konsultatsioone)“

Valdkondi läbiva alavaldkonna „Kaasav, õiglane ennetus ja abi“ kaudu

- Näiteks lastele huviringide ja trennide, kultuurisündmuste, arstiabi kättesaadavus ja laste hinnangud enda õiguste täidetusele ja õiglasele kohtlemisele

Indikaatorite ulatus ja regulaarsus

Suurema osa indikaatorite alusandmed:

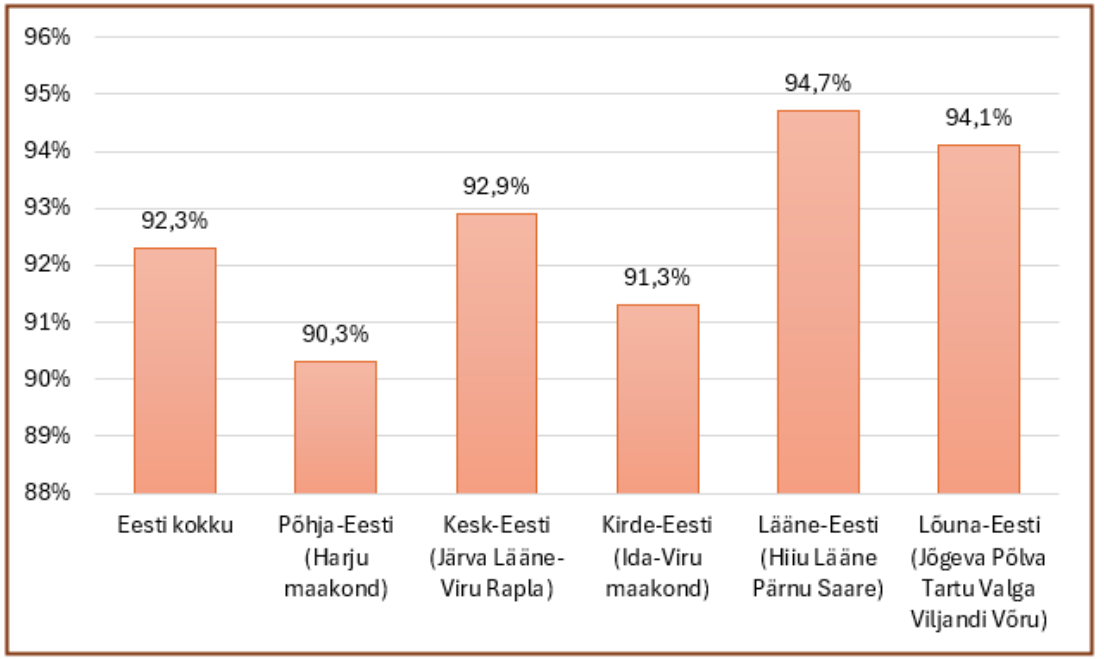
- ei ulatu kohaliku omavalitsuse, kuid ulatuvad piirkonna/regiooni tasandini;
- katavad koolieelaliste laste ehk 7-17-aastaste laste vanuserühmi, kuid vanuserühmad 0-2-ja 3-6 aastat on indikaatorsüsteemis vähem kaetud;
- uuenevad iga-aastaselt või hiljemalt 3-4 aasta järel.

Andmekeskkond Excelis

Vali valdkond → Lapse subjektiivne heaolu

Vali indikaator → Laste osakaal, kes on rahul sellega, kui turvaliselt nad end tunnevad

Tasand	%	N
Eesti kokku	92,3%	1950
Põhja-Eesti (Harju maakond)	90,3%	624
Kesk-Eesti (Järva Lääne-Viru Rapla)	92,9%	183
Kirde-Eesti (Ida-Viru maakond)	91,3%	334
Lääne-Eesti (Hiiu Lääne Pärnu Saare)	94,7%	249
Lõuna-Eesti (Jõgeva Põlva Tartu Valga Viljandi Võru)	94,1%	560

Edasised arenguvõimalused

- Laste heaolu mudel ja indikaatorsüsteem on loodud tänaste teadmiste ja andmeliste võimaluste põhjal. Mõlemad vajavad järjepidevat analüüsi ja arendamist.
- Üles kerkinud probleemkohti –
  - sobilike andmete puudumine,
  - kättesaadavate andmete oodatust väiksemat täpsus,
  - andmete esinduslikkuse probleemid,
  - eelkooliealiste laste alaesindatus indikaatorsüsteemis sobilike andmete vähesuse või puudumise tõttu,
  - väljakutsed erinevatel andmeallikatel põhineva standardiseeritud indikaatorsüsteemi loomisel,
  - võimalikud ajalised muutused ja andmeallika ebaselge ja/või ebapiisav regulaarsus

Eesti laste heaolu andmepildi koduleht: https://sm.ee/lapsed-ja-hoolekanne/lapsed-ja-pered/laste-heaolu-andmepilt